

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569

เทศบาลตำบลนาเยียม
อำเภอนาเยียม จังหวัดอุบลราชธานี

จัดทำโดย สำนักปลัด เทศบาลตำบลนาเยียม

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท) ในฐานะที่
กลไกของฝ่ายบริหารที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลโดย
กำหนดให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริต
ภาครัฐตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นการสร้าง
ธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้
เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเป็นการดำเนินการ
ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่จะนำไปสู่การจัดทำ
มาตรการภายในต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อป้องกันการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการขัดกัน
ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และเชื่อมโยงกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน
การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ตัวชี้วัดที่ ๙ การป้องกัน
การทุจริต ตัวชี้วัดย่อยที่ ๙.๑ การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เทศบาลตำบลนาเยีย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงาน
ภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว และพร้อมส่งเสริมการ
ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงและปัญหาขึ้นภายในหน่วยงานจึงได้ดำเนินการ
วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตและการประพฤติมิ
ชอบภายในหน่วยงาน เพื่อเป็นกรอบในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงาน
ของหน่วยงาน

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๓
ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานของโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต	๔
ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๔
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต	๗
ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๘

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีการ/ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดำเนินการผ่าน ๕ ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

๑. การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓. กำหนดเกณฑ์ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ / ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อหน่วยงาน เทศบาลตำบลนาเยี่ย

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ชื่อ กระบวนการ / โครงการ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับพ่อค้าที่เสนอผลประโยชน์ แก่ตนอย่างเต็มที่ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
๒	การกำหนดราคากลาง	การจัดทำราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง
๓	การบริหารสัญญา : การตรวจรับงาน	คณะกรรมการตรวจรับงานมีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญา

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสที่อาจเกิดได้สูงมาก(ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นสูง(ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง(ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (ร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ที่ไม่นำมาโอกาสเกิดขึ้นเลย (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน
๑	แทบจะไม่มี

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๓	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

คำอธิบาย : ตารางแสดงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับ ความ เสี่ยง
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดย การ Lock Spec เพื่อ เอื้อประโยชน์กับพ่อค้า ที่เสนอผลประโยชน์ แก่ตนอย่างเต็มที่ เพื่อ เรียกรับผลประโยชน์	๔	๔	๔	สูง
๒	การกำหนดราคากลาง	การจัดทำราคากลางสูง กว่าความเป็นจริง	๓	๔	๑๒	สูง
๓	การบริหารสัญญา : การตรวจรับงาน	คณะกรรมการตรวจรับ งานมีการเรียกรับ สินบนหรือ ผลประโยชน์ต่างตอบแทน เพื่อ ให้ตรวจรับ งานที่ไม่ตรงตามสัญญา	๓	๔	๑๒	สูง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ : การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์							
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนดร่างขอบเขต งาน (TOR) โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์ กับร้านค้าที่เสนอ ผลประโยชน์แก่ตนอย่าง เต็มที่เพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์	สูงมาก	๑. กำกับให้ผู้รับผิดชอบกำหนดร่าง ขอบเขตงาน (TOR) ให้ถูกต้องเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ๒. กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือ แนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการ ป้องกันการทุจริต	๑. มีการกำกับให้ผู้รับผิดชอบกำหนด ร่างขอบเขตงาน (TOR) ให้ถูกต้อง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กรมบัญชีกลาง และหนังสือสั่งการที่ เกี่ยวข้อง ๒. มีการกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการ ป้องกันการทุจริต	๑ ต.ค. ๖๘- ๓๐ ก.ย. ๖๙	คณะกรรมการ จัดทำร่าง TOR
๒	การกำหนดราคากลาง	การจัดทำราคากลางสูง กว่าความเป็นจริง	สูง	กำกับให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กรมบัญชีกลาง และหนังสือสั่งการที่ เกี่ยวข้อง	มีการกำกับให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กรมบัญชีกลาง และหนังสือสั่งการที่ เกี่ยวข้อง	๑ ต.ค. ๖๘- ๓๐ ก.ย. ๖๙	คณะกรรมการ กำหนดราคา กลาง
๓	การบริหารสัญญา : การตรวจรับงาน	คณะกรรมการตรวจรับ งาน มีการเรียกรับสินบน หรือผลประโยชน์ต่างตอบแทน เพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ ตรง ตามสัญญา	สูง	๑. กำกับให้คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ บริหารสัญญา ตรวจรับพัสดุอย่าง โปร่งใส เป็นไปตามสัญญาหรือใบสั่งซื้อ และร่างขอบเขตงาน(TOR) ที่กำหนด ๒. ประกาศนโยบายเพื่อแสดง เจตนารมณ์ในการไม่รับของขวัญและ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	๑. มีการกำกับให้คณะกรรมการตรวจ รับพัสดุ บริหารสัญญา ตรวจรับพัสดุ อย่างโปร่งใส เป็นไปตามสัญญาหรือ ใบสั่งซื้อและร่างขอบเขตงาน(TOR) ที่ กำหนด ๒. มีการประกาศนโยบายเพื่อแสดง เจตนารมณ์ในการไม่รับของขวัญและ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	๑ ต.ค. ๖๘- ๓๐ ก.ย. ๖๙	คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ

